

**МАТЕРІАЛИ ДРУКУЮТЬСЯ
УКРАЇНСЬКОЮ, АНГЛІЙСЬКОЮ
ТА ПОЛЬСЬКОЮ
МОВАМИ**

МАТЕРІАЛИ

*Міжнародної науково-
практичної конференції*

ПОЖЕЖНА ТА ТЕХНОГЕННА БЕЗПЕКА ТЕОРІЯ, ПРАКТИКА, ІННОВАЦІЇ

Львів – 2016

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

д-р техн. наук **Рак Т.Є.** – головний редактор
канд. техн. наук **Лин А.С.** – заступник головного редактора

dr. J. Telak

dr. O. Galarowicz

д-р техн. наук **Гащук П.М.**

д-р техн. наук **Гудим В.І.**

д-р техн. наук **Гуліда Е.М.**

д-р техн. наук **Ковалишин В.В.**

д-р психол. наук **Кривопишина О.А.**

д-р с.-г. наук **Кузик А.Д.**

д-р хім. наук **Михалічко Б.М.**

д-р техн. наук **Семерак М.М.**

канд. техн. наук **Башинський О.І.**

канд. техн. наук **Кравець І.П.**

канд. техн. наук **Луц В.І.**

канд. техн. наук **Маладика І.Г.**

канд. техн. наук **Пархоменко Р.В.**

канд. екон. наук **Повстин О.В.**

канд. техн. наук **Ренкас А.Г.**

канд. техн. наук **Удянський М.М.**

УДК. 614.843

*Д.О. Чалий, канд. тезн. наук, І.В. Жиденко
(Львівський державний університет безпеки життєдіяльності)*

РОЗРОБКА СИСТЕМИ ПОЖЕЖНОЇ СИГНАЛІЗАЦІЇ НА РАДІАЦІЙНО-НЕБЕЗПЕЧНИХ ОБ'ЄКТАХ

Однією з необхідних умов зниження кількості жертв та збитків від пожеж є застосування сучасних систем пожежної сигналізації, які є невід'ємною частиною систем протипожежного захисту будинків, споруд та приміщень. Основним елементом цієї системи є пристрій, призначений для формування сигналу в разі виникнення ознак горіння, – пожежний сповіщувач, від якості роботи якого більшою мірою залежить і ефективність роботи усієї системи у цілому.

Особливо важливою проблемою є раннє виявлення пожеж на радіаційно-небезпечних об'єктах (зокрема, атомних електричних станціях, об'єктах, що знаходяться на радіаційно-забрудненій території). Ця проблема додатково ускладнюється тією обставиною, що пожежні сповіщувачі в цьому випадку повинні працювати за умов підвищеної радіації. Для створення якісних пожежних сповіщувачів, здатних працювати за таких умов, активне середовище повинно бути одночасно радіаційно-стійким та температурно-чутливим.

Для контролю температури в ядерних графіто-керованих реакторах на сьогодні використовуються термочутливі волоконні оптоелектронні сенсори [1]. Типові представники цих оптоелектронних сенсорів температури в якості термочутливого функціонального елемента містять вкритий діелектричним дзеркалом напівпровідниковий кристал (найчастіше GaAs). Оптичне волокно, отримане із чистого кварцового скла, використовується в якості оптичного хвилевода, а вся конструкція захищена тефлоновим покриттям для механічної міцності. Цей сенсор розміщується в реакторі на графітовому стержні, де зазнає впливу теплових нейтронів та γ -квантів. Цей вид температурних сенсорів погано функціонує в умовах дії радіації, тому що вимірювання температури супроводжується радіаційно-індукованими структурними змінами в кристалічних матеріалах, що приводить до неконтрольованої зміни їх фізичних властивостей. Таким чином досягається задовільна точність вимірювання температури, але тільки протягом декількох днів експлуатації в реакторі. Потім сенсор потрібно замінити на інший, що створює додаткові незручності та певну небезпеку при роботі з ядерними реакторами.

В роботах [2-3] було запропоновано розв'язання цієї проблеми за рахунок вибору в якості термочутливого активного елемента сенсора некристалічного напівпровідникового матеріалу – халькогенідного скла (ХС) системи Ge-As-Se.

І. Б. Олішевський, Ю. І. Рудик АНАЛІЗ ВИПРОБУВАЛЬНИХ ПАРАМЕТРІВ ПОЖЕЖНОГО НАВАНТАЖЕННЯ КАБЕЛІВ.....	251
В.В. Тютюнник, В.Д. Калугін НАУКОВО-КОНСТРУКТОРСЬКІ ОСНОВИ СТВОРЕННЯ КОМПЛЕКСНОЇ СИСТЕМИ МОНИТОРИНГУ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ РІЗНОГО ПОХОДЖЕННЯ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ	254
В.В. Тютюнник, В.Д. Калугін НАУКОВІ ОСНОВИ СИНТЕЗУ СИСТЕМИ МОНИТОРИНГУ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ РІЗНОГО ПОХОДЖЕННЯ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ.....	258
В.В. Тютюнник, В.Д. Калугін, Ю.В. Тютюнник ПІДСИСТЕМА ДОСТАВКИ АВТОМАТИЗОВАНИХ ПРИБОРІВ КОНТРОЛЮ БЕЗПІЛОТНИМИ ЛІТАЛЬНИМИ АПАРАТАМИ СИСТЕМИ МОНИТОРИНГУ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ РІЗНОГО ПОХОДЖЕННЯ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ.....	261
Д.О. Чалий, І.В. Жиленко РОЗРОБКА СИСТЕМИ ПОЖЕЖНОЇ СИГНАЛІЗАЦІЇ НА РАДІАЦІЙНО-НЕБЕЗПЕЧНИХ ОБ'ЄКТАХ	264
О.В. Шаповалов АЛГОРИТМ КЕРУВАННЯ ЕЛЕКТРОПОСТАЧАННЯМ СПОЖИВАЧІВ СИСТЕМ ПРОТИПОЖЕЖНОГО ЗАХИСТУ.....	266

СЕКЦІЯ 4

ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ХІМІЧНИХ РЕЧОВИН І МАТЕРІАЛІВ У СФЕРІ ПОЖЕЖНОЇ ТА ТЕХНОГЕННОЇ БЕЗПЕКИ

А. В. Антонов ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ ЩОДО ВИЛУЧЕННЯ З ОБІГУ В УКРАЇНІ ОЗОНУ РІЗНИХ ГІДРОХЛОРИДІВ.....	269
А. В. Антонов УЗАГАЛЬНЕННЯ І РОЗВИТОК НАУКОВИХ ОСНОВ РОЗРОБЛЕННЯ І ЗАСТОСУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНО ПРИЙНЯТНИХ ВОГНЕГАСНИХ РЕЧОВИН.....	272
В.М. Баланюк ЗАСТОСУВАННЯ КОМБІНОВАНИХ СИСТЕМ «УДАРНА ХВИЛЯ-ВОГНЕГАСНИЙ АЕРОЗОЛЬ» ДЛЯ ГАСІННЯ ПОЖЕЖ У ВАЖКОДОСТУПНИХ МІСЦЯХ.....	275
В.О. Балицька, О.Й. Шпотюк ОСОБЛИВОСТІ ХІМІКО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ МОДИФІКАЦІЇ ХАЛЬКОГЕНІДНИХ СКЛУВАТИХ СИСТЕМ ДЛЯ ЗАСТОСУВАНЬ У СФЕРІ ТЕХНОГЕННОЇ БЕЗПЕКИ.....	279
М.Я. Бартко, О.В. Міллер ПАМ'ЯКА ДІЙ ПРИ ВИЯВЛЕННІ РТУТІ.....	281
А.О. Бедзай, О.М. Щербина, С.О. Ємельяненко ЕКОЛОГІЧНИЙ РИЗИК ЗАБРУДНЕННЯ АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ СІРКОВОДНЕМ ПІД ЧАС ПОЖЕЖ ТА ЙОГО АНАЛІЗ.....	283
А. Д. Булва, А. А. Соколова АВАРИЙНО ХІМІЧЕСКИ ОПАСНЫЕ ВЕЩЕСТВА В ТЕРМИНОЛОГИЧЕСКОЙ РЕТРОСПЕКТИВЕ И В ВОПРОСАХ ПРИМЕНИМОСТИ МЕТОДИКИ ПРОГНОЗИРОВАНИЯ МАСШТАБОВ ХИМИЧЕСКОГО ЗАРАЖЕНИЯ.....	285
И. В. Булва, А. П. Еремин ИЗМЕНЕНИЕ КОНЦЕНТРАЦИИ УГАРНОГО ГАЗА ПРИ ПРОХОЖДЕНИИ ДРЕНЧЕРНОЙ ЗАВЕСЫ, ИСПОЛЬЗУЕМОЙ В КАЧЕСТВЕ АКТИВНОЙ ПРОТИВОПОЖАРНОЙ ЗАЩИТЫ.....	288
Д.П. Дубінін, А.А. Лісняк МАТЕМАТИЧНА МОДЕЛЬ ВИБУХУ ЗАРЯДУ З СУМІШІ ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНИХ ГАЗІВ.....	290
О.О. Затовка, Г. В. Котов УСТРОЙСТВО ДЛЯ РАССЕЙВАНИЯ ГАЗООБРАЗНЫХ ПОЖАРО-, ВЗРЫВО- И ХИМИЧЕСКИ ОПАСНЫХ ВЕЩЕСТВ ПРИ ИХ АВАРИЙНОМ ВЫБРОСЕ.....	293